

ΚΕΝΤΡΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ

ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΤΣΟΥ

Παραδοτέο 1.2. (Α)

Φάκελος υλικού για μαθητές (Δημοτικό σχολείο)

Έργο

«Εκπόνηση επιμορφωτικού εκπαιδευτικού ενημερωτικού υλικού και προγράμματος σπουδών επιμόρφωσης»

που εντάσσεται στις Πράξεις «Ανάπτυξη και Λειτουργία Δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού», των Αξόνων Προτεραιότητας 1 & 2 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Αθήνα, Φεβρουάριος 2015

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το παρόν εγχειρίδιο εκπονήθηκε στο πλαίσιο των Πράξεων «Ανάπτυξη και λειτουργία δικτύου ενημέρωσης, επιμόρφωσης, πρόληψης και αντιμετώπισης των φαινομένων σχολικής βίας και εκφοβισμού» που εντάσσονται στους Άξονες Προτεραιότητας 1, 2 και 3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», ΕΣΠΑ 2007-2013 και στο γενικότερο πλαίσιο των πρωτοβουλιών του Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ. για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού.

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Υλοποιείται από την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων (ΕΥΕ ΕΔ) του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων σε σύμπραξη με το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

Φορείς πρότασης και λειτουργίας: Γενική Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	5
Πρόλογος	7
Τί περιέχει αυτό το φυλλάδιο;.....	7
Τί είναι η σχολική βία & ο εκφοβισμός;	8
Μορφές σχολικής βίας και εκφοβισμού	16
Πόσο συχνά συμβαίνουν φαινόμενα σχολικής βίας & εκφοβισμού;	22
Πού συμβαίνουν φαινόμενα σχολικής βίας;	24
Πώς αναγνωρίζουμε φαινόμενα σχολικής βίας και εκφοβισμού;	26
Τί μπορώ να κάνω για τη σχολική βία;	33
Αντί Επιλόγου	37
Διαδικτυακές πηγές.....	39

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το φαινόμενο της σχολικής βίας και του εκφοβισμού λαμβάνει ανησυχητικές διαστάσεις και έχει αρνητικές συνέπειες τόσο στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών όσο και στη διαδικασία μάθησης. Το έργο «Εκπόνηση επιμορφωτικού εκπαιδευτικού ενημερωτικού υλικού και προγράμματος σπουδών επιμόρφωσης» αποσκοπεί στον σχεδιασμό και στην ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη και σε ψηφιακή μορφή που θα χρησιμοποιηθεί για την επιμόρφωση και την ενημέρωση στελεχών εκπαίδευσης, εκπαιδευτικών, γονέων, μαθητών και γενικότερα του κοινωνικού συνόλου σε θέματα που αφορούν στη διάγνωση, πρόληψη και αντιμετώπιση της σχολικής βίας και εκφοβισμού, στη διενέργεια προγράμματος επιμόρφωσης στελεχών εκπαίδευσης και εκπαιδευτικών, στον σχεδιασμό και στην ανάπτυξη μεθοδολογίας και εργαλείων για την εκτίμηση του φαινομένου στα ελληνικά σχολεία και τη χρησιμοποίησή τους για τη διενέργεια έρευνας και την εκπόνηση μελέτης και εντάσσεται στην πράξη «Ανάπτυξη και Λειτουργία Δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού» που σχεδίασε το Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση».

Η Πράξη «Ανάπτυξη και Λειτουργία Δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού – ΑΠ1, ΑΠ2 & ΑΠ3» του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους και υλοποιήθηκε από την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων (ΕΥΕ ΕΔ) του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων σε σύμπραξη με το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

Στόχος της Πράξης είναι η συγκρότηση μιας υποστηρικτικής δομής – δικτύου για την προώθηση εξειδικευμένων δράσεων πρόληψης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στη σχολική βία και τον εκφοβισμό, την εκπόνηση ψηφιακού και έντυπου εκπαιδευτικού υλικού, την επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στελεχών της Εκπαίδευσης, την ενημέρωση μαθητών και γονέων πάνω στο θέμα καθώς και τη ανάδειξη καλών πρακτικών.

Το παρόν αποτελεί μέρος του εκπαιδευτικού – ενημερωτικού και επιμορφωτικού υλικού που εκπονήθηκε από το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου - Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου (από τον Νοέμβριο του 2014 ως τον Ιούνιο 2015). Το εγχειρίδιο εγκρίθηκε από την Κεντρική Επιστημονική Επιτροπή των Πράξεων και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Το Παραδοτέο 1.2. με τίτλο «Φάκελος υλικού για μαθητές» περιλαμβάνει τρία εγχειρίδια που απευθύνονται αντίστοιχα σε μαθητές δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου σχετικά με το φαινόμενο της σχολικής βίας και εκφοβισμού.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μαθητές είναι οι βασικοί δρώντες στη διαδικασία σχολικού εκφοβισμού και μπορούν να έχουν διάφορους ρόλους –«θύματα», «θύτες», παρατηρητές– τα εγχειρίδια έχουν σκοπό την ενημέρωση και την ευαισθητοποίησή τους, έχουν στόχο να βοηθήσουν τους μαθητές (ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα στην οποία εντάσσονται) να αντιλαμβάνονται φαινόμενα σχολικής βίας και εκφοβισμού και γνωρίζουν τί πρέπει να πράξουν.

Τα εγχειρίδια απαντούν σε τρία βασικά ερωτήματα: Τί είναι σχολική βία και εκφοβισμός; Πώς καταλαβαίνω το φαινόμενο; Τί πρέπει να κάνω; Η δομή τους διαρθρώνεται γύρω από αυτά τα τρία βασικά ερωτήματα, σε γλώσσα προσαρμοσμένη ανάλογα με τη βαθμίδα στην οποία απευθύνεται το κάθε εγχειρίδιο, με τη χρήση παραδειγμάτων, ερωτήσεων-απαντήσεων, διαδραστικών δραστηριοτήτων και ασκήσεων.

Το παρόν εγχειρίδιο (Π.1.2. Α) απευθύνεται στους μαθητές και στις μαθήτριες του δημοτικού σχολείου.

Χρησιμοποιούνται ενιαία οι όροι «θύτης», «θύμα» και «παρατηρητής», για να περιγράψουν αντίστοιχα το πρόσωπο που ασκεί σχολικό εκφοβισμό, το πρόσωπο που τον υφίσταται και το πρόσωπο που είναι παρόν στο περιστατικό, όπως είναι καθιερωμένοι από την ελληνική βιβλιογραφία των τελευταίων χρόνων. Η χρήση τους, όπως και άλλων αρνητικών όρων, στην καθημερινή πρακτική δημιουργεί «ταμπέλες», στιγματίζει και επηρεάζει την αυτοεικόνα των ατόμων και καλό είναι να αποφεύγεται. Είναι πιο δόκιμο στην καθημερινή πρακτική να χαρακτηρίζονται οι καταστάσεις και τα γεγονότα, παρά τα άτομα και ως εκ τούτου να γίνεται λόγος για «εμπλεκόμενους σε περιστατικά βίας και εκφοβισμού».

Επιστημονικά Υπεύθυνος για το παραδοτέο: Ιωάννης Δημάκος, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών.

**Ακόμη, χρησιμοποιήθηκαν οι όροι «σχολική» βία και εκφοβισμός και όχι «ενδοσχολική», σύμφωνα με τους όρους της Πράξης στην οποία εντάσσεται το έργο και η προκήρυξή του.*

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αγαπητέ μας φίλε, αγαπητή μας φίλη,

Το φυλλάδιο που κρατάς στα χέρια σου αναφέρεται σε ένα θέμα διαφορετικό από όσα τα υπόλοιπα βιβλία της τάξης σου γράφουν. Δεν είναι βιβλίο Γλώσσας ή Μαθηματικών, ούτε Ιστορίας.

Αντίθετα, μιλάει για ένα κοινωνικό φαινόμενο: τη Σχολική Βία και τον Εκφοβισμό (ΣΒΕ). Ίσως να έχεις κι εσύ έρθει αντιμέτωπος με περιπτώσεις σχολικής βίας και εκφοβισμού. Μέσα στις σελίδες αυτού το φυλλαδίου θα μάθεις τί είναι η Σχολική Βία και ο λεγόμενος σχολικός Εκφοβισμός. Θα διαβάσεις διάφορα παραδείγματα σχετικά με το θέμα αυτό, ενώ στο τέλος θα βρεις προτεινόμενες λύσεις για να ξέρεις πώς να αντιμετωπίσεις αλλά και πώς να αποφύγεις τέτοιου είδους δύσκολες και δυσάρεστες καταστάσεις.

Τί περιέχει αυτό το φυλλάδιο;

Η δομή του φυλλαδίου είναι απλή. Στην αρχή θα δεις τον ορισμό της σχολικής βίας αλλά, για να τον καταλάβεις καλύτερα, στη συνέχεια υπάρχουν αρκετά κατατοπιστικά παραδείγματα. Στη συνέχεια, προσπαθούμε να σου δείξουμε πώς μπορείς να αναγνωρίσεις τα περιστατικά της σχολικής βίας. Τέλος, πώς μπορείς να την αντιμετωπίσεις και να πεις μαζί με τους συμμαθητές σου «ΟΧΙ στη Σχολική Βία και τον Εκφοβισμό».

Ελπίζουμε το μικρό αυτό φυλλάδιο να σου φανεί χρήσιμο και να σε βοηθήσει να αντιμετωπίσεις (και ακόμα καλύτερα να προλάβεις) περιπτώσεις Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού στο σχολείο σου.

Αθήνα Φεβρουάριος 2015

Τί είναι η σχολική βία & ο εκφοβισμός;

Ορισμός Σχολικής Βίας

Τί είναι, η **Σχολική Βία**; Είναι το **φαινόμενο** κατά το οποίο ένας μαθητής κάνει επίδειξη δύναμης, απειλεί και εξαναγκάζει έναν πιο αδύνατο και μικρότερο συμμαθητή του. Αυτό που κάνει ο συγκεκριμένος μαθητής (που τον αποκαλούμε «θύτη») είναι να επιβάλλει τη θέλησή του, επειδή είναι μεγαλύτερος και δυνατότερος από τον συμμαθητή του (το «θύμα»). Συνήθως, η πράξη αυτή είναι επαναλαμβανόμενη, σκόπιμη και συχνή. Ο «θύτης» επιτίθεται με διάφορους τρόπους στο «θύμα» του πολλές φορές. Επίσης, τις περισσότερες φορές, οι δυο μαθητές («θύτης» και «θύμα») διαφέρουν ως προς τη σωματική τους δύναμη. Ο «θύτης» είναι πάντοτε δυνατότερος και ισχυρότερος από το «θύμα» του.

Ορισμός Εκφοβισμού

Μαζί με τον όρο **Σχολική Βία**, τα τελευταία χρόνια μπήκε στο λεξιλόγιό μας και ο όρος **Εκφοβισμός**. Αν με τον όρο **Σχολική Βία** αναφερόμαστε στο γενικότερο **φαινόμενο** της εκδήλωσης παραβατικής συμπεριφοράς, με τον όρο **Εκφοβισμός** αναφερόμαστε σε αυτήν την ίδια την **πράξη** επιβολής και παρενόχλησης και απειλών από τον «θύτη» προς το «θύμα». Πολλές φορές, όμως, η **Σχολική Βία** θεωρείται **συνώνυμη** του **Εκφοβισμού**.

Παραδείγματα Σχολικής Βίας

Πρώτο παράδειγμα: Στο προαύλιο κάποιου σχολείου μια παρέα συμμαθητών της ΣΤ' τάξης σπρώχνει, ρίχνει στο έδαφος και συνεχίζει να κλωτσάει έναν μαθητή της Γ' τάξης. Τριγύρω, άλλοι μαθητές παρακολουθούν αμήχανοι το συμβάν, ενώ δε λείπουν και μερικοί που επιδοκιμάζουν την πράξη αυτή.

Δεύτερο παράδειγμα: Στο μάθημα των Αγγλικών, ο Γ., ένας καλός μαθητής που κάθεται στο πρώτο θρανίο, ενώ απαντάει σε ερώτηση του καθηγητή του, δέχεται μια «σαΐτα» στην πλάτη του που γράφει «είμαι χαζός». Οι συμμαθητές του στα πίσω θρανία γελούν.

Τρίτο παράδειγμα: Η Ε. και η Α. είναι πολύ καλές φίλες και τώρα πηγαίνουν στη Δ' τάξη. Η Τ. είναι μια μαθήτρια που ήρθε φέτος. Δεν είναι από την Ελλάδα και οι δύο συμμαθήτριες δεν την παίζουν στα διαλείμματα και της λένε ότι δεν την έχουν φίλη τους.

Τέταρτο παράδειγμα: Ο Γ. είναι μαθητής της Α' τάξης, έρχεται συχνά αργοπορημένος στην τάξη και γι' αυτό οι συμμαθητές του τον κοροϊδεύουν λέγοντας στην υπόλοιπη τάξη «Ο Γ. είναι υπναράς». Ο Γ. είναι ένα συνεσταλμένο παιδί και η συμπεριφορά των συμμαθητών του τον κάνει να κλείνεται περισσότερο στον εαυτό του. Δεν το λέει στη δασκάλα του, ούτε στους γονείς του και διαρκώς η επίδοσή του χειροτερεύει.

Πέμπτο παράδειγμα: Η Μ. δε διαβάζει πολύ καλά αν και πάει στη Δευτέρα τάξη του Δημοτικού. Οι άλλοι συμμαθητές της την κοροϊδεύουν. Η ίδια είναι ένα δυναμικό κορίτσι οπότε και συχνά βρίσκεται στο κέντρο διαφόρων διαπληκτισμών. Εξαιτίας της συμπεριφοράς των συμμαθητών της, κάνει παρέα με μαθητές της ΣΤ' τάξης και δεν έχει ενταχθεί στην ομάδα των συνομηλίκων της.

Έκτο παράδειγμα: Η Γ. είναι ένα παιδί που οι γονείς της δεν ζουν πλέον μαζί. Η μαμά της τη φέρνει κάθε πρωί στο σχολείο και την προσέχει πολύ. Οι συμμαθητές της δε γνωρίζουν το γεγονός. Μια μέρα είπε σε μία συμμαθήτριά της ότι θα πάει το Σαββατοκύριακο να μείνει με τον μπαμπά της. Η συμμαθήτριά της παραξενεύτηκε. Όταν το έμαθε η τάξη

κάποιοι μαθητές άρχισαν να την κοροϊδεύουν και να της λένε: «Ο μπαμπάς δε σε αγαπάει και έφυγε», «Δεν είσαι καλή μαθήτριά και σε άφησε ο μπαμπάς σου». Η Γ. στενοχωριέται και συχνά βάζει τα κλάματα.

Έβδομο παράδειγμα: Στο διάλειμμα μια ομάδα κοριτσιών γελάνε σε βάρος μιας συμμαθήτριάς τους, της Μ. Η Μ. δεν φοράει τα ίδια επώνυμα ρούχα όπως οι άλλες μαθήτριες και έχει πρόβλημα με το βάρος της. Οι συμμαθήτριές της γελάνε και λένε αστεία σε βάρος της, ενώ δεν την αφήνουν να κάνει παρέα μαζί τους. Η Μ. νιώθει μόνη χωρίς φίλους στο σχολείο.

Όγδοο παράδειγμα: Ο Χ. είναι μαθητής της Δ' τάξης και οι συμμαθητές του δεν τον παίζουν στο διάλειμμα, διότι κέρδισε την ώρα της Γυμναστικής. Ο Χ., που έχει τον αδερφό του τον Δ. στη ΣΤ' τάξη, βάζει τον Δ. και τους φίλους του να περιμένουν τους συμμαθητές του Χ. στην ώρα του ολοήμερου και αρχίζουν να τους χτυπούν.

Ένατο παράδειγμα: Η Ε. είναι μια μαθήτρια ΣΤ΄ τάξης και έχει δημιουργήσει προφίλ σε μια ομάδα κοινωνικής δικτύωσης. Κάποιοι συμμαθητές της έχουν και αυτοί προφίλ και μπαίνουν και γράφουν σχόλια όπου την κοροϊδεύουν στο διαδίκτυο. Η Ε. είναι στενοχωρημένη και από τη μία δεν μιλάει με τους συμμαθητές της ενώ από την άλλη έχει αρχίσει και μιλάει με άγνωστα πρόσωπα που της μιλούν στο διαδίκτυο.

Δέκατο παράδειγμα: Ο Μ. έχει ξεκινήσει πολεμικές τέχνες και θέλει να δείξει στους συμμαθητές του πόσο καλός έχει γίνει. Διαλέγει τον Σ., έναν μικρόσωμο συμμαθητή του, που είναι ο καλύτερος μαθητής της τάξης και αρχίζει να τον χτυπά λίγο πριν μπουν για το μάθημα. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα ο Σ. να μπαίνει στην τάξη κλαίγοντας, οι άλλοι συμμαθητές τους, που είναι φίλοι του Μ., τον κοροϊδεύουν, ενώ άλλοι τρέχουν να το πουν στον δάσκαλό τους.

Φύλλο Εργασίας 1:

Ερώτηση 1^η: Μπορείς να αναγνωρίσεις σε κάθε ένα από τα παραπάνω παραδείγματα τις μορφές της βίας;

Παράδειγμα 1:

Παράδειγμα 2:

Παράδειγμα 3:

Παράδειγμα 4:

Παράδειγμα 5:

Παράδειγμα 6:

Παράδειγμα 7:

Παράδειγμα 8:

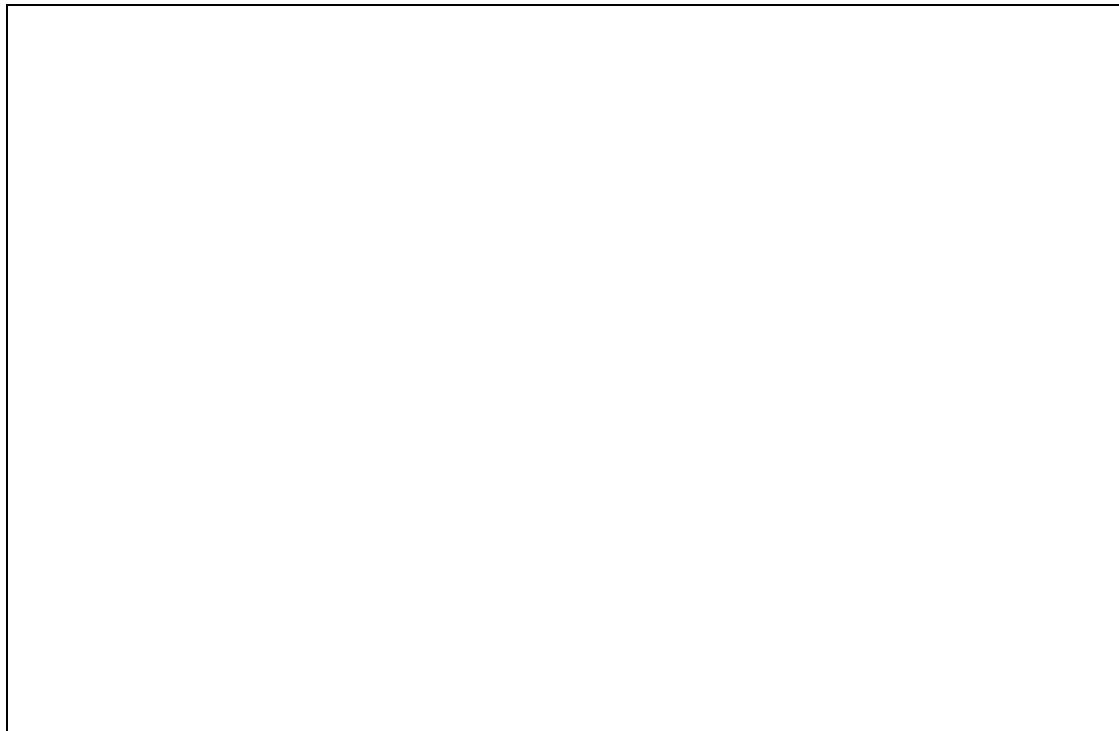
Παράδειγμα 9:

Παράδειγμα 10:

Ερώτηση 2^η: Σου έχει τύχει ποτέ κάποιο περιστατικό όπως στα παραδείγματα στο οποίο συμμετείχες ή είδες τους τελευταίους έξι μήνες;

.....
.....
.....
.....

Ερώτηση 3^η: Παρουσίασε με τον δικό σου τρόπο (π.χ. ένα σκίτσο, ένα σλόγκαν) τί σημαίνει για σένα «σχολική βία – εκφοβισμός»

Αναστοχασμός

Έχοντας διαβάσει τα προηγούμενα παραδείγματα και έχοντας ολοκληρώσει το Φύλλο Εργασίας 1, σκέψου:

1) *Τί κοινό έχουν τα παραπάνω περιστατικά;*

Όλα αυτά τα περιστατικά δεν είναι τίποτε άλλο από περιπτώσεις εκδήλωσης του φαινομένου που ονομάζουμε Σχολική Βία και Εκφοβισμός (ΣΒΕ).

Μπορούν να συμβούν (και ίσως να συμβαίνουν) σε κάθε σχολείο και σε κάθε σχολική τάξη, προαύλιο ή και γύρω από το σχολείο (στον δρόμο, όπως έρχεσαι από το σπίτι σου). Μη βιαστείς να απαντήσεις πως αυτά δεν γίνονται στη δική σου τάξη και στο δικό σου σχολείο. **ΘΥΜΗΣΟΥ!** Μπορούν να συμβούν σε κάθε σχολείο.

2) *Μπορείς να εντοπίσεις κάποιο άλλο κοινό στοιχείο στα περιστατικά αυτά;*

Σε όλα τα περιστατικά, υπάρχει μια ομάδα μαθητών (αγόρια και κορίτσια, δεν έχει σημασία) που επιτίθενται σε κάποιον συμμαθητή τους.

Παντού υπάρχει αυτή η αντιπαράθεση ενός «θύματος» με πολλούς συμμαθητές του. Τις περισσότερες φορές, υπάρχουν και άλλοι μαθητές που δεν επεμβαίνουν και τους ονομάζουμε «παρατηρητές».

ΘΥΜΗΣΟΥ! Η Σχολική Βία και ο Εκφοβισμός μπορεί να συμβεί σε όλα τα σχολεία και σε όλες τις σχολικές τάξεις, ακόμα και στο δικό σου σχολείο.

Σε όλες τις περιπτώσεις, κάποιο από τα παιδιά δε νιώθει καλά, γιατί κάποια άλλα παιδιά κάνουν κάτι κακό σε βάρος του.

Εμείς τί μπορούμε να κάνουμε βλέποντας τέτοιες συμπεριφορές; Μπορούμε να αλλάξουμε κάτι; Ξέρουμε την πιο καλή λύση; Θέλουμε να μάθουμε περισσότερα; Συνέχισε, τότε, να διαβάζεις το φυλλάδιο αυτό.

Μορφές σχολικής βίας και εκφοβισμού

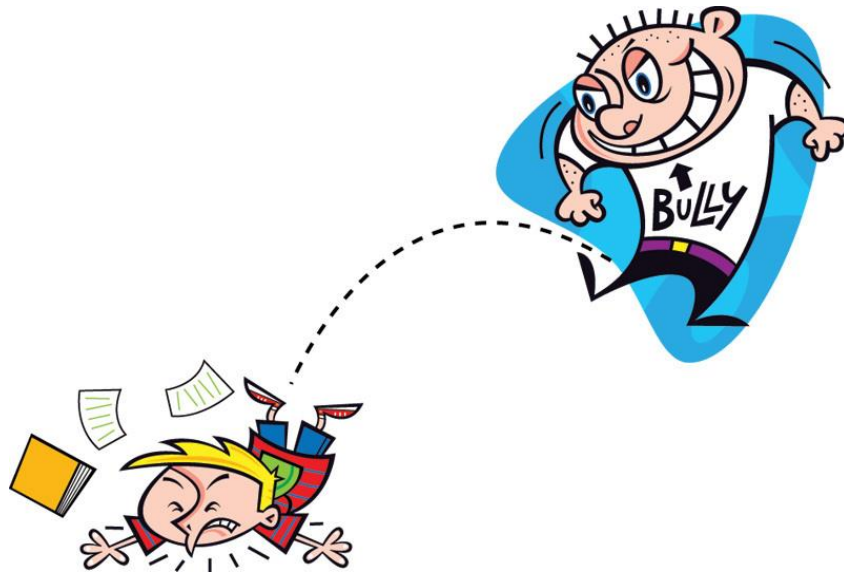

Ερώτηση: Ποιες είναι οι μορφές της σχολικής βίας; Υπάρχει μία και μόνο μορφή ή μπορεί να εμφανιστεί με πολλά πρόσωπα;

Απάντηση: Υπάρχουν πολλές μορφές βίας. Η σχολική βία **ΔΕΝ** εμφανίζεται με μία μόνο μορφή, με έναν και μόνο τρόπο. Πριν όμως ασχοληθούμε με τις μορφές της βίας, διάβασε λίγα λόγια για το από πού προέρχεται η βία.

Τη σχολική βία άρχισαν να τη μελετούν σχετικά πρόσφατα. Βέβαια και πιο παλιά οι μαθητές μάλωναν και διαφωνούσαν, αλλά ίσως όχι τόσο πολύ. Τα τελευταία λοιπόν 30 χρόνια ειδικοί επιστήμονες μελετούν το φαινόμενο αυτό, για να βοηθήσουν τα παιδιά να λύνουν τα προβλήματά τους με άλλους τρόπους, αλλά και να προσπαθούν να προλαμβάνουν και να μην εμπλέκονται σε τέτοιες καταστάσεις. Το φαινόμενο της Σχολικής Βίας απέκτησε τεράστιες διαστάσεις σχετικά πρόσφατα (τα τελευταία 10 με 15 χρόνια).

Μελέτες για τη Σχολική Βία πλέον έχουμε σχεδόν απ' όλον τον κόσμο. Τί μαθαίνουμε από όλες αυτές τις μελέτες;

Μαθαίνουμε πως η σχολική βία μπορεί να έχει τις εξής μορφές: **σωματική βία, λεκτική βία, συναισθηματική-ψυχολογική βία, κοινωνικός αποκλεισμός, ηλεκτρονική βία.**

Ας δούμε μία-μία όλες αυτές τις μορφές βίας:

1) **Σωματική Βία:** Συμβαίνει όταν ένας μαθητής επιτίθεται και χτυπά με χέρια ή/και πόδια έναν άλλον συμμαθητή του.

2) **Λεκτική Βία:** Συμβαίνει όταν ένας μαθητής επιτίθεται φωνάζοντας, βρίζοντας και προσβάλλοντας έναν άλλον συμμαθητή του.

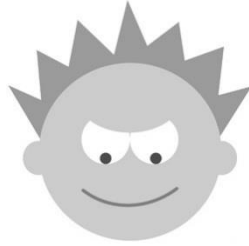

3) **Συναισθηματική/Ψυχολογική Βία:** Στην περίπτωση αυτή, ένας μαθητής λέει ψέματα και κουτσομπολεύει κάποιον συμμαθητή του, με σκοπό να τον κάνει να αισθανθεί άσχημα ή να μην τον κάνουν παρέα οι άλλοι συμμαθητές του.

4) **Κοινωνικός Αποκλεισμός:** Στην περίπτωση αυτή, ένας μαθητής βγάζει από την παρέα έναν συμμαθητή του συχνά λέγοντάς του: «Δεν σε έχω φίλο». Μπορεί να λέει και ψέματα ή να κάνει κουτσομπολιά, για να πετύχει τον σκοπό του.

5) **Ηλεκτρονική Βία:** Στην περίπτωση αυτή, ο μαθητής χρησιμοποιεί ένα κινητό τηλέφωνο ή κάποιο site όπως το Facebook και κάνει ανώνυμα τηλεφωνα, ή αφήνει μηνύματα, ή γράφει κουτσομπολιά για κάποιον συμμαθητή του, με σκοπό να τον φέρει σε δύσκολη θέση.

Φύλλο Εργασίας 2:

Ερώτηση 1^η: Από τις προηγούμενες έξι (6) μορφές βίας, ποιες μορφές της έχεις παρατηρήσει τους τελευταίους έξι μήνες στο σχολείο σου; Απάντησε σημειώνοντας ένα X στο αντίστοιχο κουτάκι που εσύ νομίζεις.

Μορφή Βίας	Συχνότητα εμφάνισης				
	Ποτέ	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
Σωματική					
Λεκτική					
Συναισθηματική					
Κοινωνικός αποκλεισμός					
Ηλεκτρονική					

Αναστοχασμός

Έχοντας διαβάσει τα προηγούμενα παραδείγματα και έχοντας ολοκληρώσει το Φύλλο Εργασίας 2, σκέψου:

*Από τις παραπάνω μορφές βίας, θεωρείς κάποια μορφή ως ηπιότερη από τις άλλες;
Ποια μορφή βίας θεωρείς εσύ ότι είναι η πιο σοβαρή;*

Μορφή Βίας	Ποσοστό Βαρύτητας - Ηπιότητας			
	Πολύ Βαριά			Πολύ Ήπια
Σωματική				
Λεκτική				
Συναισθηματική				
Κοινωνικός Αποκλεισμός				
Ηλεκτρονική				

Καμία μορφή βίας δεν πρέπει να θεωρείται ηπιότερη από τις υπόλοιπες. ΘΥΜΗΣΟΥ!

Η Σχολική Βία είναι η επιβολή ενός δυνατότερου πάνω σε ένα πιο αδύναμο άτομο.

Πόσο συχνά συμβαίνουν φαινόμενα σχολικής βίας & εκφοβισμού;

Τώρα που είδαμε τί σημαίνει σχολική βία και εκφοβισμός, καλό θα ήταν να μάθουμε και πόσο συχνά συμβαίνουν τέτοια φαινόμενα βίας και εκφοβισμού. Πού μπορεί να συμβαίνουν; Πότε μπορεί να παρουσιαστούν και πόσο έτοιμοι είμαστε να τα αντιμετωπίσουμε;

Πρώτα από όλα έχουμε ήδη διαβάσει ότι περιστατικά βίας έχουν συμβεί σε πολλά σχολεία και πολλοί μαθητές έχουν δει ή έχουν πέσει «θύματα» βίαιων συμπεριφορών από συμμαθητές τους. Άρα, είναι κάτι που γίνεται συχνά και πρέπει να γνωρίζουμε τόσο εμείς όσο και οι δάσκαλοί μας όσα περισσότερα γίνεται.

Οι έρευνες που γίνονται έχουν δείξει πως περίπου 47% των μαθητών που πηγαίνουν στο Δημοτικό έχουν συμμετάσχει με κάποιον τρόπο (είτε ως «θύτες» είτε ως «θύματα») σε κάποιο περιστατικό βίας, τουλάχιστον μια φορά στη σχολική τους ζωή. Άλλες έρευνες σε ελληνικά σχολεία έχουν δείξει πως περίπου 15% των μαθητών έχουν δεχτεί τη βία των συμμαθητών τους, ενώ περίπου 6% των μαθητών έχουν ασκήσει βία σε άλλους συμμαθητές τους.

Επίσης, οι ίδιες έρευνες έχουν δείξει πως τα αγόρια έχουν γίνει «θύματα» (και έχουν δεχτεί τη βία των συμμαθητών τους) πιο συχνά από ό,τι τα κορίτσια της ίδιας ηλικίας. Σχετικά με τις μορφές βίας, ξέρουμε πως τα αγόρια προτιμούν τη σωματική βία, ενώ τα κορίτσια τη λεκτική και συναισθηματική βία/κοινωνικό αποκλεισμό. Επίσης, οι μικρότεροι μαθητές επιλέγουν τη σωματική βία (για να «θυματοποιήσουν» ακόμα πιο μικρούς συμμαθητές τους), ενώ οι μεγαλύτεροι σε ηλικία μαθητές επιλέγουν τη λεκτική βία και τις απειλές. Ακόμα, γνωρίζουμε πως σε γενικές γραμμές, τα αγόρια είναι πιο επιθετικά (με όποια μορφή βίας κι αν επιλέγουν) από ό,τι τα κορίτσια.

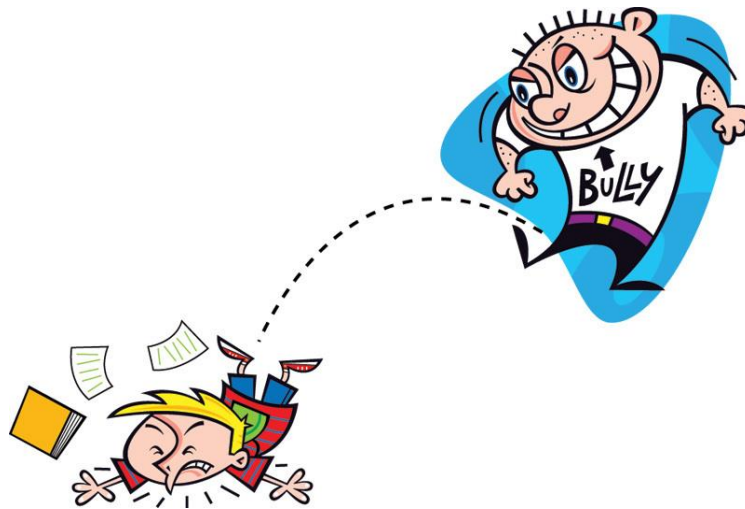

Πού συμβαίνουν φαινόμενα σχολικής βίας;

Μιλήσαμε για το πόσο συχνά εμφανίζονται περιστατικά βίας αλλά δεν είπαμε τίποτε για το **πού εμφανίζονται** αυτά τα περιστατικά. **Πού, όμως, εκδηλώνεται η βία και ο εκφοβισμός;**

Αφού μιλάμε για **Σχολική Βία** είναι λογικό να υποθέσουμε πως τέτοια περιστατικά συμβαίνουν στον σχολικό χώρο, στην τάξη, στο προαύλιο, σε άλλους κοινόχρηστους χώρους της σχολικής μονάδας.

Σε κάθε τάξη είμαστε περίπου 20 με 25 μαθητές. Συνολικά είμαστε περίπου 200 μαθητές σε όλο το σχολείο. Όταν χτυπήσει το κουδούνι για διάλειμμα, βγαίνουμε στο προαύλιο που είναι μικρό και δεν έχει κάποιου είδους παιδική χαρά, για να παίξουμε και να περάσουμε ευχάριστα αυτό το σύντομο διάλειμμα. Δεν υπάρχουν γωνιές για αθλήματα, χώροι ξεκούρασης με παγκάκια. Οι εσωτερικοί χώροι των τάξεων, όπου και εκεί εκδηλώνονται περιστατικά βίαιης συμπεριφοράς, συνήθως είναι ορθογώνιου σχήματος χωρίς κάποιο διάκοσμο και με τα θρανία στη γνωστή διάταξη είτε σε ομάδες,

είτε γραμμές, είτε σε σχήμα Π. Δεν υπάρχει και στις τάξεις χώρος για χαλάρωση – διάλειμμα από την ίδια μονότονη ρουτίνα της διδακτικής διαδικασίας.

Παρ' όλο που η δεδομένη κτιριακή κατάσταση των σχολείων δεν είναι πάντοτε σε όλα τα σχολεία η ιδανική, ένας μαθητής, όταν ξέρει πώς να φερθεί σε μια περίπτωση βίαιης συμπεριφοράς ή, καλύτερα, όταν ξέρει πώς να την προλάβει ή να την αποφύγει, μπορεί να βρει τη λύση στο πρόβλημα της βίας.

Διότι και καλύτερα διαμορφωμένους χώρους να είχαμε, αν δεν είμαστε ενημερωμένοι οι μαθητές για θέματα βίας, θα έχουμε και πάλι σχολική βία και εκφοβισμό.

Πώς αναγνωρίζουμε φαινόμενα σχολικής βίας και εκφοβισμού;

Ερώτηση: Ποιοι είναι οι πρωταγωνιστές της σχολικής βίας;

Ας τα πάρουμε όλα από την αρχή. Στα περιστατικά σχολικής βίας και εκφοβισμού πρωταγωνιστές είναι:

- (1) ένας «**θύτης**» (ή περισσότεροι «θύτες»)
- (2) ένας **μαθητής «θύμα»** (ή/και περισσότερα «θύματα»)
- (3) ενώ δεν λείπουν ποτέ οι **παρατηρητές βίας**.

Πώς μπορούμε να βρούμε τον μαθητή που εμπλέκεται σε καβγάδες

Ερώτηση: Μπορείς να περιγράψεις τον έναν από τους πρωταγωνιστές της σχολικής βίας, τον «θύτη» για παράδειγμα;

Είναι ένα μυθικό τέρας με πολλά χέρια, δύο κεφάλια και δόντια δράκου; Μάλλον όχι! Κι όμως ο «θύτης» μπορεί να είναι ένας πολύ καλός συμμαθητής σου ή να κάθεται στο διπλανό θρανίο από το δικό σας. Τον αναγνωρίζετε;

1) Ο μαθητής-«θύτης» συμπεριφέρεται βίαια προς τους συμμαθητές του και του αρέσει. Θέλει να γίνεται πάντα το δικό του και **να κάνει αυτό που θέλει** ο ίδιος.

2) Ο μαθητής-«θύτης» **δεν έχει πολλές παρέες**.

3) Ο μαθητής-«θύτης» έχει και ο ίδιος **γνωρίσει τη βία** σε μικρότερες ηλικίες. Είτε ως «θύμα» ο ίδιος, είτε ως απλός παρατηρητής βίαιης συμπεριφοράς, ο μαθητής αυτός έχει βιώσει από πρώτο χέρι τη βία συμμαθητών του. Μπορεί να έγινε κι ο ίδιος «θύμα» κάποιου ή κάποιων μεγαλύτερων και δυνατότερων παιδιών στο σχολείο. Μπορεί να είδε άλλους μαθητές να χτυπούν κάποιον μικρότερο συμμαθητή τους.

4) Ο μαθητής-«θύτης» νιώθει πως δεν αρέσει σε κανέναν, πως δεν τον συμπαθεί κανείς. Παράλληλα, η μαθησιακή του συμπεριφορά είναι κι αυτή προβληματική.

5) Ο φόβος της τιμωρίας δεν φαίνεται να τον επηρεάζει και να έχει κάποια επίδραση πάνω του.

6) Δεν έχει καλή επικοινωνία με την οικογένειά του, ενώ παρατηρείται και έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ σχολείου και σπιτιού.

Φύλλο Εργασίας 3:

1^η Ερώτηση πολλαπλών επιλογών (μπορεί να υπάρχουν περισσότερες από μία σωστές απαντήσεις)

1. Ο Τάκης φέρεται βίαια σε μερικούς συμμαθητές του. Γιατί:

- A. Είναι και ο ίδιος πάρα πολύ καλός μαθητής.
- B. Νιώθει απομονωμένος και προσπαθεί να τραβήξει την προσοχή των άλλων.
- Γ. Του αρέσει να βλέπει και να ασκεί βία.
- Δ. Δεν του αρέσει που οι άλλοι φέρονται βίαια.
- Ε. Δεν έχει καλές σχέσεις με την οικογένειά του.

Πώς μπορούμε να βρούμε τον μαθητή που συχνά πέφτει «θύμα» βίαιης συμπεριφοράς;

Όπως και στην περίπτωση του «θύτη», έτσι και το «θύμα» μπορεί να είναι ο συμμαθητής του διπλανού θρανίου. Μπορεί να είναι εκείνο το **λιγομίλητο και απόμακρο παιδί** που μόλις ήρθε με μετεγγραφή από άλλο σχολείο και δεν έχει ακόμα εγκλιματιστεί στον νέο σχολικό χώρο. Ίσως, είναι εκείνος ο μαθητής που είναι **σιωπηρός, που περνάει απαρατήρητος**, σχεδόν αόρατος στην καθημερινή ζωή της σχολικής κοινότητας.

1) Ο μαθητής «θύμα» **μεταφέρει ενδο-οικογενειακά προβλήματα** και συγκρούσεις στο σχολείο. Ίσως να **μην μπορεί να τις εξωτερικεύσει, να μιλήσει σε κάποιον**

συμμαθητή του ή στη δασκάλα ή τον δάσκαλό του και για τον λόγο αυτόν να είναι αμίλητος, απόμακρος και να γίνεται στόχος πιο εύκολα από τους υπόλοιπους συμμαθητές του.

2) Το «θύμα» έχει **ζητήματα αυτονόμησης από το σπίτι και στις σχέσεις του με τους γονείς του. Μπορεί οι γονείς του να μην τον αφήνουν να ψάξει, να εξερευνήσει, να κάνει παρέες με άλλα παιδιά. Επίσης, μπορεί να βασίζεται πάρα πολύ στους γονείς του, για να κάνει το παραμικρό βήμα κάθε μέρα στο σπίτι και στο σχολείο.**

3) Το «θύμα» νιώθει πολύ άγχος **για το σχολείο. Όλη η σχολική εμπειρία είναι δυσάρεστη** για τον ίδιο. Πολλές φορές δεν του αρέσει το σχολείο. Πώς τον βλέπουν οι δάσκαλοί του; Πώς τον βλέπουν οι υπόλοιποι συμμαθητές του; Τί γνώμη έχουν γι' αυτόν οι φίλοι του; Έχει φίλους;

4) Πρόκειται για έναν μαθητή που χάνεται στο πλήθος, που δεν ξεχωρίζει (ή αν ξεχωρίσει, αυτό γίνεται με αρνητικό τρόπο), που δεν μπορεί να κάνει εύκολα φίλους και είναι εξ ανάγκης απομονωμένος ή νιώθει έτσι. Καθώς δεν είναι και ο πλέον δημοφιλής μαθητής της τάξης, γίνεται εύκολα στόχος, ενώ η απουσία ατόμων που θα πάρουν το μέρος του και θα σταθούν πλάι του τον κάνουν πλέον ευάλωτο στη «θυματοποίηση».

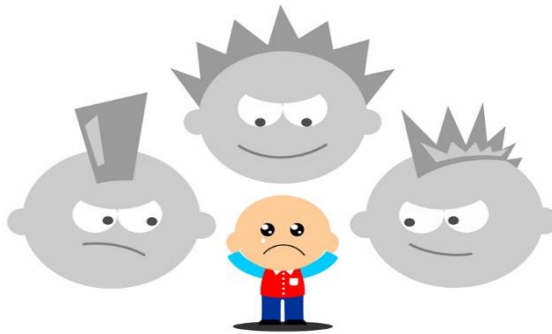
Και αυτοί που δεν συμμετέχουν; Τί κάνουν;

Είδαμε πως εκτός από τον «θύτη» και το «θύμα» (ή τους «θύτες» και τα «θύματα»), **πάντοτε** σε ένα περιστατικό βίας υπάρχουν και αρκετοί **μαθητές που στέκονται γύρω** από τους «πρωταγωνιστές», το «θύμα» και τον «θύτη», και απλά **παρατηρούν** το συμβάν αυτό. **Γιατί, όμως, συμπεριφέρονται έτσι; Γιατί δεν επεμβαίνουν; Μπορούν άραγε να επέμβουν; Πού θα κατέληγε η επέμβασή τους;**

Οι παρατηρητές **δεν είναι μια «ομοιογενής»** ομάδα. Δεν συμπεριφέρονται όλοι με τον ίδιο τρόπο. Επομένως, μια παρέμβαση από τους παρατηρητές δεν σημαίνει πως θα διακόψει τη βίαιη εκδήλωση συμπεριφοράς. **Τους αρέσει η επίδειξη** αυτή της βίαιης συμπεριφοράς και νιώθουν περισσότερο οικεία με τον «θύτη» παρά με το «θύμα».

Μια άλλη ομάδα παρατηρητών δρουν ως **«καλοί Σαμαρείτες»** που τρέχουν να βοηθήσουν και να συνδράμουν στο «θύμα» (αφού εκδηλωθεί η βίαιη συμπεριφορά). Οι μαθητές αυτοί διακρίνονται για την **κοινωνική τους συμπεριφορά**, τον **αλtruισμό** τους και μπορούν να βοηθήσουν έναν αδύναμο συμμαθητή τους που θα βρεθεί σε θέση ανάγκης.

Η ενεργοποίηση των παρατηρητών σχολικής βίας θα μπορούσε να δώσει κάποια ώθηση στη μείωση των περιστατικών βίας στα σχολεία. Όμως, δεν είναι σαφές ούτε γιατί κάποιιοι επιλέγουν την αλtruιστική προσέγγιση ούτε γιατί άλλοι είναι πιο αδιάφοροι (ή και αντίθετοι) με τις ανάγκες του «θύματος».

Φύλλο Εργασίας 4:

1. Ο ρόλος του Παρατηρητή.

Δες το φυλλάδιο με τη δραστηριότητα «Όλα έγιναν στο πρώτο διάλειμμα». Πώς θα μπορούσε να είχε παρέμβει ένας παρατηρητής σε αυτήν την περίπτωση; Πες μας τη γνώμη σου.

.....

.....

.....

.....

.....

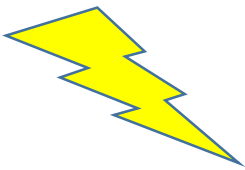
.....

.....

Τί μπορώ να κάνω για τη σχολική βία;

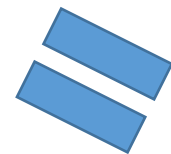
Υπάρχουν τρόποι να αντιμετωπίσουμε τη σχολική βία και τον εκφοβισμό και να τον εξαλείψουμε από τα σχολεία μας; Σίγουρα υπάρχουν, **αλλά** απαιτείται μεγάλη και συστηματική και μακροχρόνια προσπάθεια από όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας (εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς).

Ως μαθητές, θα μπορούσαμε να εκφράσουμε τις επιθυμίες μας και τα θέλω μας με τρόπο ειρηνικό και μέσα από τον διάλογο. Μέσα σε αυτό το κλίμα διαλόγου και επικοινωνίας, εκφράζουμε όλοι (ελεύθερα) τις απόψεις μας για τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία τα δικά μας και των άλλων. Ακούμε πριν μιλήσουμε. Περιμένουμε και δεν διακόπτουμε το συνομιλητή μας. Σεβόμαστε τις απόψεις των άλλων, ακόμα και αν δεν συμφωνούμε με αυτές τις απόψεις.

Πολλές φορές νιώθουμε θυμωμένοι με αυτά που συμβαίνουν γύρω μας. Ο θυμός που νιώθουμε μπορεί να οδηγήσει σε επιθετική συμπεριφορά. Το να ξέρω πώς να διαχειριστώ τον θυμό μου, να εκφράσω λεκτικά τα συναισθήματά μου και να επιλέξω σωστές μορφές συμπεριφοράς, είναι ένα άλλο βήμα. Ο θυμός είναι ένα αρνητικό συναίσθημα, μας φέρνει σε δύσκολη θέση, ενώ πολλές φορές η συμπεριφορά μας (όταν είμαστε θυμωμένοι) δεν είναι η καλύτερη.

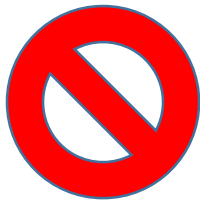
Ως σχολική τάξη, εργαζόμαστε σαν μια ομάδα. Βάζουμε κανόνες συμπεριφοράς και τους τηρούμε. Στηρίζουμε ο ένας στον άλλον. Φροντίζουμε ο ένας τον άλλον. Όλοι έχουν δικαίωμα έκφρασης των απόψεών τους και κανενός οι απόψεις δεν είναι κατώτερες από τις απόψεις κάποιου άλλου συμμαθητή. Ετοιμάζουμε ως τάξη ένα συμβόλαιο καλής συμπεριφοράς και το τηρούμε με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας μας.

Στη σχολική μας τάξη, στη σχολική μας οικογένεια, όλοι είμαστε ισότιμα μέλη. Κανείς δεν είναι καλύτερος από τους υπόλοιπους. Όλοι είμαστε μια μεγάλη και δυνατή συντροφιά. Ο καθένας έχει τον ρόλο του και όλοι φροντίζουν όλους. Στη δική μας παρέα όλοι έχουν θέση και όλοι έχουν τα ίδια δικαιώματα, αλλά και υποχρεώσεις.

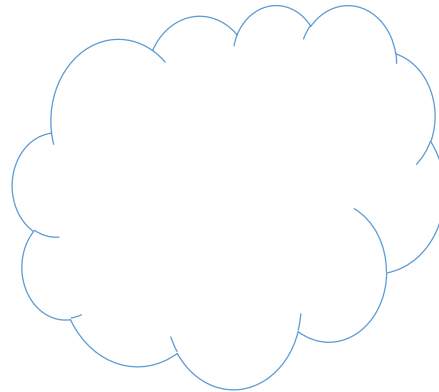
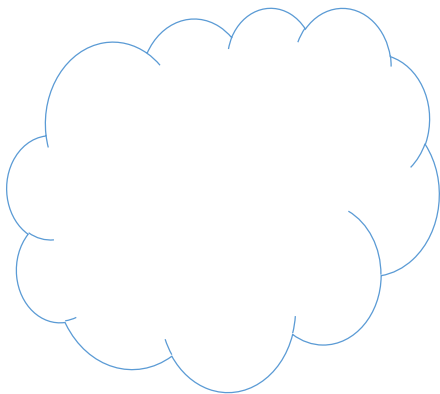
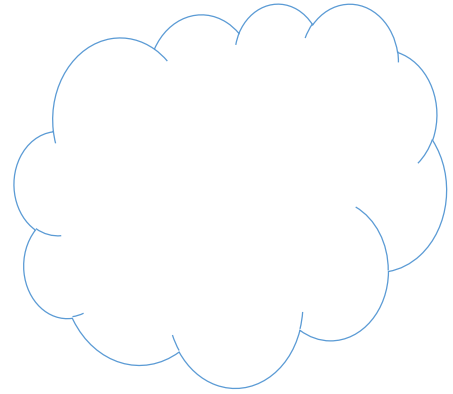
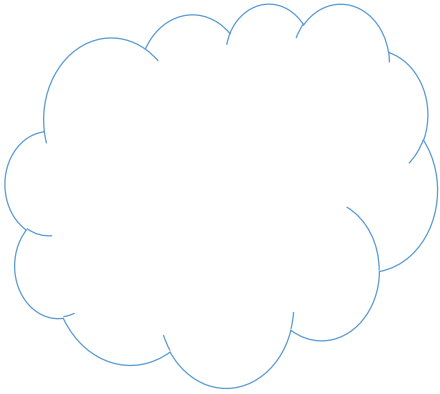
Αν έχετε παρατηρήσει φαινόμενα βίας ή αν έχουν συμβεί σε εσάς, μην διστάζετε να μιλήσετε σε κάποιον δάσκαλο ή δασκάλα, στους γονείς σας, σε κάποιον φίλο. Στα δύσκολα τα βγάζουμε πέρα καλύτερα παρέα με φίλους. Αναζητήστε την υποστήριξη και αργότερα υποστηρίξτε και εσείς άλλους συμμαθητές σας που ίσως αντιμετωπίζουν το ίδιο ή παρόμοιο πρόβλημα.

Αν σας επιτεθούν, αν δεχθείτε προσβολές ή επιθέσεις από άλλους συμμαθητές σας, η λύση δεν είναι να ανταπαντήσετε και να κάνετε κι εσείς το ίδιο. Η βία γεννάει βία. Αντίθετα, απομακρυνθείτε από το συμβάν και αναζητήστε έναν μεγαλύτερο (γονιό, δάσκαλο), για να επιληφθεί του επεισοδίου. Αυτή η πράξη δεν σας κάνει αδύνατους, αλλά δείχνει πως μπορείτε με τρόπο ήρεμο και νηφάλιο να αντιμετωπίσετε μια δύσκολη κατάσταση.

1^η Δραστηριότητα: Μη Φοβάσαι! Μίλα!

Δες την ταινία, ακολουθώντας τον επόμενο σύνδεσμο και γράψε τί θα μπορούσες να κάνεις, για να σταματήσεις εσύ τη βία σύμφωνα με όλα αυτά που διάβασες στο φυλλάδιο αυτό. <https://www.youtube.com/watch?v=62NbJPdLuLg>

2^η Δραστηριότητα: Λύσε το επόμενο πρόβλημα (ΔΕΝ είναι μαθηματικά)

Όλα έγιναν στο Α' διάλειμμα. Κανείς δεν φανταζόταν ότι θα γινόταν αυτό που έγινε! Θυμάμαι ότι παίζαμε μια χαρά και ξαφνικά...

ο Ηλίας έσπρωξε τον Ευγένιο και αυτός χτύπησε!!!

Ο Κώστας, ένας φίλος του Ηλία, που ήταν μπροστά και είδε τη φάση ένωσε

Ο δάσκαλος μόλις ενημερώθηκε για το περιστατικό ένωσε

Οι γονείς του Ηλία όταν έμαθαν για το τι έγινε στο σχολείο ένωσαν

ΑΝΤΩΝΗΣ ΖΑΡΙΠΤΑΣ

Οι γονείς του Ευγένιου από την πρώτη στιγμή που έμαθαν τι έπαθε το παιδί τους ένωσαν

Τελικά

THE (HAPPY) END

Αντί Επιλόγου

Αγαπητέ μας φίλε, αγαπητή μας φίλη,

Στο σύντομο αυτό φυλλάδιο προσπαθήσαμε να σε βοηθήσουμε να καταλάβεις το πολύ μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα της σχολικής βίας και του εκφοβισμού. Είδαμε τί είναι βία και εκφοβισμός. Είδαμε διάφορα παραδείγματα βίας (σωματική, λεκτική, κοινωνικός αποκλεισμός). Είδαμε, επίσης, πως καμιά μορφή δεν είναι πιο ελαφριά από μια άλλη μορφή βίας. **ΘΥΜΗΣΟΥ!** Η βία οδηγεί πάντοτε σε περισσότερη βία.

Τί μπορείς να κάνεις αν αντιμετωπίσεις ή αν δεις να συμβαίνουν περιστατικά βίας στο σχολείο σου; Το καλύτερο που μπορείς να κάνεις είναι να βρεις τον δάσκαλό σου (ή τη δασκάλα σου) και να αναφέρεις ό,τι είδες. **Μίλα!** Μοιράσου αυτό που βιώνεις ή αυτό που βλέπεις. Αυτή η πράξη δεν είναι «προδοσία» για τους άλλους συμμαθητές σου. Δεν γίνεσαι «καρφί» ούτε κάνεις κακό στους άλλους συμμαθητές σου. Αντίθετα! Προλαβαίνεις την εμφάνιση ενός δύσκολου προβλήματος στο σχολείο.

Στην τάξη σου και στο σχολείο σου, γενικότερα, κράτησε το συμβόλαιο που έφτιαξες με τους συμμαθητές σου. Μην ξεφεύγεις και μην προσπαθείς να κάνεις κάτι διαφορετικό. Σεβάσου τον εαυτό σου και τους φίλους σου για να σε σεβαστούν και αυτοί εσένα.

Ελπίζουμε να σου άρεσε το φυλλάδιο και να βρήκες τις εργασίες του κατατοπιστικές. Σκοπός μας ήταν να σε ενημερώσουμε για το ζήτημα της βίας και να σου δώσουμε κάποιες χρήσιμες πληροφορίες. Στην επόμενη σελίδα, θα βρεις πολλές ιστοσελίδες από ελληνικές και ξένες οργανώσεις που έχουν ασχοληθεί με το φαινόμενο της βίας και έχουν «ανεβάσει» πολλές πληροφορίες, ταινίες και άλλο ενημερωτικό υλικό. Ψάξε λίγο το υλικό αυτό και μάθε περισσότερα για τη βία.

Θυμήσου: Το σχολείο είναι και πρέπει να είναι ένας χώρος ηρεμίας όπου όλοι μαθαίνουμε και μεγαλώνουμε και ζούμε αρμονικά.

Διαδικτυακές Πηγές

Στη συνέχεια, παρατίθενται οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις βασικών διαδικτυακών θέσεων με πληροφορίες για τη σχολική βία, τον εκφοβισμό, τρόπους αντιμετώπισής του. Αυτές οι πηγές ανήκουν σε κρατικούς φορείς, όπως είναι το Δίκτυο Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων, ή ανήκουν σε Ευρωπαϊκά κέντρα και φορείς ή σε κοινωφελείς, μη-κερδοσκοπικές οργανώσεις.

- CyberKids, <http://www.cyberkids.gr/>
- Δίκτυο Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού, <http://stop-bullying.sch.gr/>
- Ελληνική Αστυνομία, <http://www.astynomia.gr/>
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας, <http://www.antiviolence-net.eu/>
- European Antibullying Network, <http://www.antibullying.eu/>
- Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, <http://www.ich.gr/>
- Πρόγραμμα T.A.B.B.Y. (Threat Assessment of Bullying Behavior, Εκτίμηση του Κινδύνου Εκφοβιστικής Συμπεριφοράς), <http://www.tabby.eu/>
- Partners in education, <http://www.partners-in-education.com/>
- Συνήγορος του Παιδιού, <http://www.0-18.gr/>
- Saferinternet.gr, <http://www.saferinternet.gr/>
- Το Χαμόγελο του Παιδιού, <http://www.hamogelo.gr/>

